

Statistiska centralbyrån

Statistics Sweden

Några väsentliga syssetsättningsbegrepp i den officiella statistiken

2007:1

I serien Bakgrundsfakta presenteras bakgrundsmaterial till den statistik som SCB producerar inom området arbetsmarknad och utbildning. Det kan röra sig om produktbeskrivningar, metodredovisningar samt olika sammanställningar som kan ge en överblick och underlätta användandet av statistiken.

Utgivna publikationer från 2000 i serien Bakgrundsfakta till arbetsmarknads- och utbildningsstatistiken

- 2000:1 Övergång till yrkeskodning på fyrsiffernivå (SSYK) och införande av jobbstatuskod i SCB:s lönestatistik
- 2000:2 The Information System for Occupational Injuries and the Work-related Health Problems Survey – A comparative study
- 2000:3 Konferens om utbildningsstatistik den 23 mars 2000
- 2001:1 Avvikelser i lönesummestatistiken – en jämförelse mellan LAPS och LSUM
- 2001:2 En longitudinell databas kring utbildning, inkomst och sysselsättning 1990–1998
- 2001:3 Staff training costs 1994–1999
- 2001:4 Studieresultat i högskolan i form av avklarade poäng
- 2001:5 Urvals- och estimationsförfarandet i de svenska arbetskraftsundersökningarna (AKU)
- 2001:6 Svar, bortfall och representativitet i Arbetsmiljöundersökningen 1999
- 2001:7 Individ- och företagsbaserad sysselsättningsstatistik – en jämförelse mellan AKU och KS
- 2002:1 Tidsseriebrott i utbildningsregistret 2001-01-01
- 2002:2 En longitudinell databas kring utbildning, inkomst och sysselsättning (LOUISE) 1990–1999
- 2003:1 Exempel på hur EU:s "Quality Reports" kan skrivas – avser Labour Cost Survey (LSC) 2000
- 2003:2 Förändrad redovisning av högskolans personal
- 2003:3 Individ- och företagsbaserad sysselsättningsstatistik – en fortsatt jämförelse mellan AKU och KS
- 2003:4 Sjukfrånvarande enligt SCB och sjukskrivna enligt RFV
- 2003:5 Informationssystemet om arbetsskador och undersökningen om arbetsorsakade besvär. En jämförande studie
- 2004:1 Samlad statistik från SCB avseende ohälsa
- 2004:2 Översyn av forskarutbildningsstatistiken. Bedömning av kvaliteten
- 2004:3 Sjukfrånvaro och ohälsa i Sverige – en belysning utifrån SCB:s statistik
- 2005:1 En longitudinell databas kring utbildning, inkomst och sysselsättning (LOUISE) 1990–2002
- 2005:2 Nordisk pendlingskarta. Huvudrapport
- 2005:3 Nordisk pendlingskarta. Delrapport 1–4.
- 2006:1 Sysselsättningsavgränsning i RAMS – Metodöversyn 2005

Ovannämnda rapporter, liksom övriga SCB-publikationer, kan beställas från:
Statistiska centralbyrån, SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO,
telefon 019-17 68 00 eller fax 019-17 64 44.

Du kan också köpa SCB:s publikationer i **Statistikbutiken**:
Karlavägen 100, Stockholm

Bakgrundsfakta

**Några väsentliga
sysselesättningsbegrepp i den
officiella statistiken**

Arbetsmarknads- och utbildningsstatistik 2007:1

**Statistiska centralbyrån
2007**

Background Facts

Labour and Education Statistics 2007:1

Some essential terms for the area of labour market in official statistics

Statistics Sweden
2007

Producent SCB, avdelningen för näringsliv och arbetsmarknad
701 89 ÖREBRO

Producer Statistics Sweden, Business and Labour Market Department
701 89 ÖREBRO

Förfrågningar Tor Bengtsson, tfn + 46 19 17 65 19
Inquiries tor.bengtsson@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet i denna publikation.

Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, Bakgrundsfakta, Arbetsmarknads- och utbildningsstatistik 2007:1, *Några väsentliga sysselsättningsbegrepp i den officiella statistiken.*

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.

When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, Background Facts, Labour and Education Statistics 2007:1, *Some essential terms for the area of labour market in official statistics.*

ISSN 1654-465X (online)

ISSN 1103-7458 (print)

ISBN 978-91-618-1381-0 (print)

URN:NBN:SE:SCB-2006-AM76ST0701_pdf (pdf)

Printed in Sweden
SCB-tryck, Örebro 2007:05

Förord

Det finns ett antal sysselsättningsbegrepp som används inom sysselsättningsstatistiken. Begreppen är snarlika vilket kan leda till problem i tolkningen av statistiken. Behovet att klargöra en del av dessa begrepp är påtagligt. En projektgrupp har haft som uppgift att utarbeta en beskrivning av begreppen: **i arbetskraften, ej i arbetskraften, arbetslösa, sysselsatta och undersysselsatta, förvärvsarbetande, medhjälpande hushållsmedlemmar, anställda** samt **företagare**.

Ibland visar statistiken olika uppgifter trots att samma definition tillämpats, beroende på bakomliggande faktorer. Detta förhållande försvårar jämförelse mellan olika statistikprodukter. Ett avsnitt behandlar överskådligt vilka dessa förhållanden kan vara. Slutligen exemplifieras hur begreppen tillämpas i fyra undersökningar inom arbetsmarknadsområdet.

Statistiska centralbyrån i maj 2007

Lars Melin

Claes-Håkan Gustafson

Innehåll

Förord	3
Inledning.....	7
Bakgrund	7
Syfte	7
EU-förordningar och ILO-definitioner	8
Förkortningar	8
Några viktiga sysselsättningsbegrepp i den officiella statistiken.....	9
Befolkningen	9
I arbetskraften.....	10
Ej i arbetskraften.....	10
Sysselsatt	10
Undersysselsatt	11
Arbetslös.....	11
Förvärvsarbetande.....	12
Medhjälpande hushållsmedlem.....	12
Anställd.....	12
Företagare	13
Bilaga 1.....	14
Befolkningen.....	14
Bilaga 2.....	15
Mätmetod och mätperiod	15
Mätmetod och omfattning.....	15
Periodicitet/mättidpunkt för undersökningarna:	15
Bilaga 3.....	16
Exemplifiering utifrån fyra statistiska undersökningar/register.....	16
Mätmetod och omfattning.....	16
Periodicitet/mättidpunkt för undersökningarna:	16
Befolkning.....	17
I arbetskraften.....	17
Ej i arbetskraften	17
Sysselsatt	17
Undersysselsatt	18
Arbetslös	18
Förvärvsarbetande.....	18
Medhjälpande hushållsmedlem	19
Anställd	19
Företagare	20
In English	21
Summary	21

Inledning

Bakgrund

Sysselsättningsbegreppen är viktiga för att beskriva tillståndet för samhället och dess individer. Det finns ett antal sysselsättningsbegrepp som används inom arbetsmarknadsområdet och några av dem behandlas i detta PM. Begreppen är snarlika vilket kan leda till förväxlingar och inom statistiken skattas de inom flera undersökningar vilket ibland leder till tveksamheter i tolkningen av vad statistiken visar.

Det massmediala och politiska intresset är stort för förändringar av exempelvis sysselsättningsnivån. Det internationella samarbetet innebär också förpliktelser att följa i form av EU-förordningar och ILO-definitioner. Det finns således goda skäl att samordna tillämpningen av dessa begrepp. I detta PM klargörs begreppen **i arbetskraften, ej i arbetskraften, arbetslösa, sysselsatta och undersysselsatta, förvärvsarbetande, medhjälpande hushållsmedlemmar, anställda samt företagare.**

Arbetet inleddes redan 2003 med målsättning att ge ut ett MIS, Meddelande I Samordningsfrågor, för att därigenom standardisera begreppen. En arbetsgrupp bestående av representanter från berörda enheter tillsattes under ledning av Tor Bengtsson, som sekreterare i gruppen fungerade Annika Norlén. Ett förslag remissbehandlades under början av 2006 och bland reaktionerna fanns även en viss tveksamhet till det lämpliga att ge ut det som ett MIS. Ett av skälen till denna tveksamhet beror på att det internationella regelverk som reglerar begreppen i stället för en definition innehåller regler för frågeformulering och frågeordning. Mot denna bakgrund bedöms det som lämpligare med en publicering som ett Bakgrundsfakta än som ett MIS. Ansvarig för det slutliga utformandet av detta PM har Tor Bengtsson NA/A varit.

Syfte

Syftet med PMet är att precisera innebörden av begreppen men också att öka förståelsen för hur statistiken görs och vilka förhållanden som påverkar den. Även om det inte har varit lämpligt att ge innehållet den status som ett MIS är beskrivningarna formulerade som definitioner baserade på bindande internationella regleringar.

Beroende på bakomliggande faktorer händer det ibland att de statistiska undersökningarna visar olika nivåer på skattningar av samma parameter trots att samma definition tillämpats. Detta förhållande försvårar jämförelse mellan olika statistikprodukter. Skillnaderna kan bero på faktorer som vilken population statistiken ska avse, hur man frågar/mäter, om det är registerdata eller direktinsamling som används, om undersökningen är totalräknad eller baserad på urval samt vilken tidpunkt som avses. Direktinsamling av uppgifter görs både från företag och från individ, ibland är det företaget som är uppgiftslämnare medan de uppgifter som lämnas avser de enskilda anställda (exempelvis uppgift om yrke för varje anställd person).

Slutligen beskrivs även hur begreppen tillämpas i fyra undersökningar inom arbetsmarknadsområdet. De fyra undersökningarna som används som exempel är "Arbetskraftsundersökningarna" (AKU), den "Registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken" (RAMS), den "Kortperiodiska sysselsättningsstatistiken" (KS) och "Konjunkturstatistik, löner" (KL). För de tre förstnämnda undersökningarna ingår sysselsättningsbegreppen i den centrala redovisningen medan sysselsättning mäts i den fjärde undersökningen utan att ingå i den centrala redovisningen.

EU-förordningar och ILO-definitioner

Sysselsättningsbegreppen ingår i flera fall i de EU-förordningar och ILO-definitioner som styr innehållet i statistiken. Det har inte varit lämpligt att direkt översätta dessa eftersom de är utformade på sådant sätt att de förutom att definiera ett begrepp även integrerar anvisningar om hur man mäter begreppet ifråga. Det innebär att dessa regelverk är olika utformade för samma begrepp beroende på om undersökningen ifråga vänder sig till företag eller individer. Exempelvis ingår det i anvisningarna för mätning av antalet sysselsatta på ett företag/arbetsställe att personal som är inhyrda från bemanningsföretag inte ska tas med. Den typen av specifiering är inte relevant när frågorna riktas direkt till individen.

För att åstadkomma definitioner som blir gemensamma oberoende av typ av undersökning har de internationella regelverken extraherats så att de utformats neutralt i förhållande till vilken typ av undersökning som avses. Samtidigt är det väsentligt för förståelsen av statistiken att det specifika för företags- respektive individundersökningar anges i anslutning till definitionen. Detta är gjort genom förtydliganden vilka placerats i direkt anslutning till definitionen.

Förkortningar

AKU	Arbetskraftsundersökningarna
AMS	Arbetsmarknadsstyrelsen
EU	Europiska unionen
FDB	Företagsdatabasen
ILO	International Labour Organization
KL	Konjunkturstatistik, löner
KLK	Konjunkturstatistik, löner kommunal sektor
KLL	Konjunkturstatistik, löner landstingssektor
KLP	Konjunkturstatistik, löner privat sektor
KLS	Konjunkturstatistik, löner statlig sektor
KS	Kortperiodisk sysselsättningsstatistik
MIS	Meddelande i samordningsfrågor
RAMS	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik
SRU	Standardiserade räkenskapsutdrag

Några viktiga sysselsättningsbegrepp i den officiella statistiken

Begreppet sysselsättning är den sammanfattande benämningen på den variabel som beskriver individers tillstånd på arbetsmarknaden och som tas upp i detta PM. Dessa tillstånd utgörs av sysselsatta, liksom undergrupper såsom förvärvsarbetande, medhjälpande hushållsmedlemmar, anställda och företagare¹. De som är sysselsatta bildar tillsammans med de arbetslösa den grupp som utgör arbetskraften.

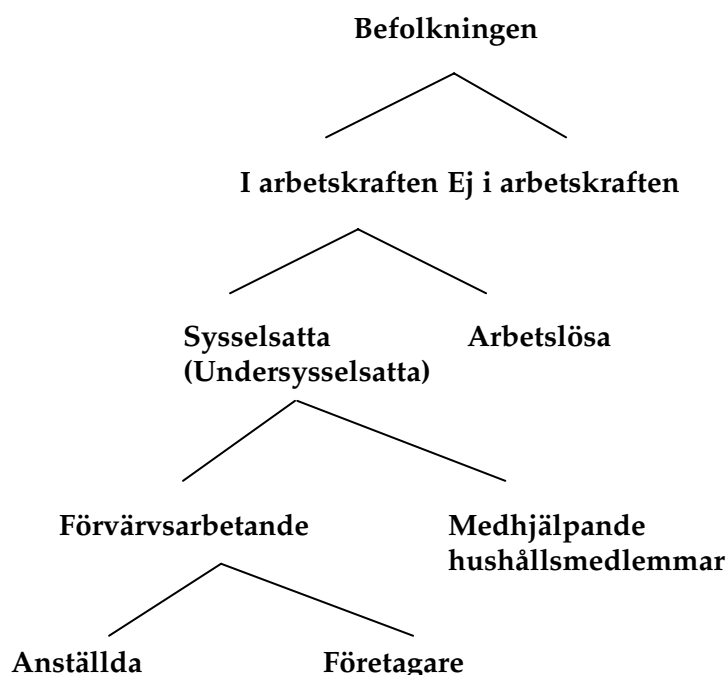

Fig 1. Befolkningen består av **i arbetskraften** och komplementmängden **ej i arbetskraften**. Tillhör man arbetskraften är man antingen **sysselsatt** eller **arbetslös**. **Undersysselsatta** utgör en delmängd av de sysselsatta och utgörs av dem som saknar full sysselsättning. Sysselsatta består av **förvärvsarbetande** och **medhjälpande hushållsmedlemmar**, förvärvsarbetande består i sin tur av **anställda** och **företagare**. Underliggande nivå kan aggregeras till närmast högre nivå.

Befolkningen

Se bilaga för beskrivning av befolkningsbegreppet.

¹ Uppdelningen på anställda och företagare benämns också yrkesställning.

I arbetskraften

Som tillhörande arbetskraften definieras den som antingen är sysselsatt eller arbetslös.

Förtydligande

Det är sällan man direkt avgör om en person tillhör arbetskraften eller ej, utan man börjar oftast med att avgöra om personen ifråga är sysselsatt eller arbetslös. Det är normalt inte möjligt att via registerstudier avgöra arbetskraftens storlek.

Ej i arbetskraften

Som tillhörande ej i arbetskraften definieras de som varken är sysselsatta eller arbetslösa.

Förtydligande

I gruppen ingår bland annat personer som är studerande, pensionärer, hemarbetande, värnpliktiga eller långvarigt sjuka. Deltagare i de arbetsmarknadspolitiska program som räknas som studier, till exempel arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildning ingår också i gruppen.

Sysselsatt

Som sysselsatt definieras person som har arbete, antingen som anställd, företagare eller medhjälpande hushållsmedlem. Inkluderade i sysselsatta är även personer som är tillfälligt frånvarande.

Förtydligande

Inkluderade i sysselsatta är dessa personer:

- Alla avlönade anställda inklusive personer som tillfälligt inte är i arbete, exempelvis föräldralediga, sjuka, strejkande och lockoutade.
- Oavlönade personer såsom:
 - Ägare av företag
 - Medhjälpande hushållsmedlemmar

Som undre gräns i arbetstid för att betraktas som sysselsatt gäller att arbetet omfattar minst en timme per vecka när undersökningsperioden avser en vecka. För annan period som exempelvis månad är den undre gränsen i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka.

För företagsbaserade insamlingar gäller att som sysselsatta avses personer som arbetar i det observerade företaget/arbetsstället. Personer som arbetar utanför företaget/arbetsstället men som tillhör och är avlönade av företaget/arbetsstället ska vara inkluderade.

Till gruppen sysselsatta vid det observerade företaget/arbetsstället hör:

- Personer som utför arbetet i hemmet
- Lärlingar/trainees
- Ägare med lön

Till gruppen sysselsatta vid det observerade företaget/arbetsstället hör ej:

- reparationspersonal /underhållspersonal etc. från ett annat företag/arbetsställe än det observerade (avser även personal från bemanningsföretag).

Undersysselsatt

Som undersysselsatt definieras person som är sysselsatt men som både vill och kan öka sin arbetstid.

Förtydligande

Förutom att man vill öka sin arbetstid måste man även kunna göra så inom en period av två veckor. Det är normalt inte möjligt att via registerstudier avgöra om en person är undersysselsatt. Ibland används begreppet deltid-arbetslös i stället.

Arbetslös

Som arbetslös definieras person som ej är sysselsatt och som sökt arbete och kunnat arbeta.

Förtydligande

I den officiella statistiken är det endast AKU som mäter arbetslösa. AKU utgår från mätvecka och följande avgränsningar i tiden görs för att avgöra vilka som räknas som arbetslösa:

- personen är utan arbete under referensveckan men har sökt arbete under de senaste fyra veckorna (referensveckan och tre veckor tillbaka) och kunnat arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut. Arbetslösa omfattar även personer som fått ett arbete som börjar inom tre månader, förutsatt att de skulle ha kunnat arbeta under referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut.

Nationellt har gruppen heltidsstuderande som sökt arbete inte räknats som arbetslösa utan som tillhörande "ej i arbetskraften" medan de räknats som arbetslösa i den internationella redovisningen².

Förutom den statistik som ingår i den officiella statistiken publicerar även AMS statistik över arbetssökande som baseras på verksamhetsstatik utifrån Arbetsförmedlingens förmedlingssystem.

² I regeringens budgetproposition för 2007 står följande om arbetskraftsundersökningen, AKU, skrivet.

Regeringen beslutade den 18 december 1986 om definition av begrepp i arbetskraftsundersökningarna. Beslutet innebär att heltidsstuderande som aktivt söker arbete och är beredda att ta arbete inte definieras som arbetslösa i den officiella arbetsmarknadsstatistiken. Regeringen har för avsikt att upphäva nämnda beslut så snart det kan ske med bibehållen kontinuitet och kvalitet i arbetsmarknadsstatistiken.

Förvärvsarbetande

Som förvärvsarbetande definieras person som har arbete, antingen som anställd eller företagare. Inkluderade i förvärvsarbetande är även personer som är tillfälligt frånvarande.

Förtydligande

Skillnaden mellan sysselsatta och förvärvsarbetande består i att begreppet sysselsatta inkluderar medhjälpande hushållsmedlemmar. Eftersom medhjälpande hushållsmedlemmar saknar inkomst från sin sysselsättning går de normalt inte att fånga i statistik baserad på register.

Medhjälpande hushållsmedlem

Som medhjälpande hushållsmedlem definieras person som bor tillsammans med ägaren av ett företag och som utan kontant lön arbetar i företaget.

Förtydligande

Medhjälpande hushållsmedlemmar saknar inkomst från sin sysselsättning och ingår normalt inte i den statistik som baseras på register. I de undersökningar som redovisar gruppen har man vanligtvis ställt frågan direkt till den intervjuade om han/hon är medhjälpande familjemedlem.

Anställd

Som anställd definieras en person som arbetar för en arbetsgivare och som också har ett anställningsavtal och får ersättning såsom lön eller arvode.

Förtydligande

Relationen mellan arbetsgivare och anställd existerar då det finns ett avtal som kan vara formellt eller informellt, mellan arbetsgivaren och en person. Avtalet är normalt initierat frivilligt av båda parter och personen arbetar för arbetsgivaren mot ersättning i pengar eller liknande. Ersättningen kan vara regelbunden såväl som av engångskaraktär.

Även följande grupper anses som anställda:

- Avlönade aktiebolagsdelägare
- Studerande som genom ett formellt avtal utför arbete som bidrar till företagets/arbetsställets produktionsprocess och får ersättning i form av lön eller utbildningstjänster
- Personer som enbart erhåller ersättning i form av naturaförmåner.

För företagsbaserade insamlingar gäller att en anställd vid det observerade företaget/arbetsstället anses förtjäna sin lön eller ersättning från företaget/arbetsstället oavsett var arbetet är utfört (inom eller utanför företaget/arbetsstället ifråga). En anställd från ett bemanningsföretag anses vara anställd på bemanningsföretaget och inte på det företag/arbetsställe (kundens) där arbetet utförs.

Företagare

Som företagare definieras en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet (egen företagare inklusive handels- och kommanditsbolagsägare) eller en fåmansaktiebolagsdelägare som har sin huvudsysselsättning i det egna företaget.

Förtydligande

För personer som samtidigt är både företagare och anställda kan det vara svårt att avgöra vilken grupp som det är mest relevant att föra personen ifråga till. I registerbaserade undersökningar sker ofta en regelbaserad prioritering i de fall en person samtidigt är både anställd och företagare.

I undersökningar som vänder sig direkt till personen avgör personen ofta själv om han/hon uppfattar sig som i första hand företagare eller som anställd.

Bilaga 1

Befolkningen

Det vi normalt menar med begreppet befolkningen är den i Sverige folkbokförda befolkningen.

Man ska bli folkbokförd i Sverige

- Vid födelsen om man föds i Sverige och modern är folkbokförd eller om fadern är folkbokförd och vårdnadshavare. Även barn som föds utom landet av en kvinna som är folkbokförd ska folkbokföras.
- Den som efter inflyttning kan antas regelmässigt vistas i landet minst ett år (även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila³ både i Sverige och utomlands skall folkbokföras om han med hänsyn till samtliga omständigheter får antas ha sin egentliga hemvist här).

Man är normalt sett folkbokförd på den fastighet där man regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. Specialregler finns för exempelvis personal vid utländska beskickningar.

Avregistrerad blir man om man avlider eller regelmässigt förväntas tillbringa sin huvudsakliga dygnsvila utomlands under minst ett år.

I många företagsundersökningar avser uppgifterna anställda utan hänsyn till om personerna i fråga är folkbokförda i Sverige eller i något annat land. Skillnaden är normalt inte stor men har betydelse främst vid regional redovisning i gränstrakterna där arbetspendling över nationsgräns är som störst. Har en person mer än en anställning kommer han/hon att räknas som flera personer om mer än ett av företagen/arbetsställena ingår i undersökningen.

Vidare är det inte självklart att man blir klassificerad som exempelvis sysselsatt om man är folkbokförd i Sverige men har sitt arbetsställe i utlandet. I exempelvis den statistik som baseras på kontrolluppgifter från Skatteverket för att avgöra sysselsättningsstatus saknas kontrolluppgift för den som har sin anställning i ett annat land än Sverige och personen blir därmed klassificerad som icke sysselsatt.

I bland annat tidigare Folk- och bostadsräkningar användes begreppen dagbefolkning för att benämna den befolkning som hade sitt arbete i exempelvis en kommun och nattbefolkning för den folkbokförda befolkningen.

Asylsökande är inte folkbokförda under den tid deras ansökan om uppehållstillstånd prövas.

³ Term i folkbokföringslagen som innebär att en person ska anses bosatt på den fastighet där han/hon regelbundet vistas.

Bilaga 2

Mätmetod och mätperiod

Ytterligare två omständigheter som har betydelse för statistiken behöver beröras, nämligen hur man mäter och när i tiden man mäter.

Mätmetod och omfattning

Man kan mäta direkt via exempelvis intervju eller enkät vilket ger möjlighet att ställa detaljerade frågor, mäta attityder etc. Alternativt mäter man indirekt exempelvis via registeruppgifter. Intervju och enkät är betydligt dyrare än registerstudier och är i praktiken endast möjlig att ge till ett begränsat antal personer. I och med urvalsförfarandet tillför man en osäkerhet, det så kallade urvalsfelet, till redovisningen. En registerbaserad undersökning ger större underlag och därmed bättre möjlighet att redovisa på detaljerad nivå jämfört med vad som normalt är möjligt vid urvalsundersökningar.

Periodicitet/mättidpunkt för undersökningarna:

Vissa skattningar som exempelvis antalet sysselsatta är beroende av när på året vi mäter. Branscher som turistnäringen har ett starkt cykliskt mönster när det gäller antalet sysselsatta och det är därmed av stor betydelse vilken period på året som frågorna avser.

Bortfallet varierar också över året, det är svårare att få tag på intervju-personer under sommarmånaderna än under övriga året. Man måste även hantera det förhållandet att vi arbetar färre timmar i samband med de större helgerna och att antalet arbetsfria helgdagar varierar mellan åren.

Bilaga 3

Exemplifiering utifrån fyra statistiska undersökningar/register

Tillämpningen av sysselsättningsbegreppen exemplifieras utifrån fyra undersökningar/register inom arbetsmarknadsområdet som berörs av dessa begrepp:

- Arbetskraftsundersökningarna (AKU) vars syfte är att beskriva aktuella sysselsättningsförhållanden (inklusive arbetslöshet) och att ge information om utvecklingen på arbetsmarknaden.
- Sysselsättningsregistret i den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) vars syfte är att visa personers sysselsättningsstatus i november. Utifrån registret går det att redovisa sysselsättning efter bransch, sektor, företagsstorlek m.m., registret ger även underlag för pendlingsstatistik.
- Den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken (KS) vars syfte är snabbt indikera förändringar av antalet anställda, samt att informera om aktuella företagsanknutna variabler såsom frånvaro och personalomsättning.
- Konjunkturstatistik löner (KL) vars syfte är att belysa lönenivån och dess förändring över tiden. Konjunkturlönestatistiken är uppdelad efter arbetsmarknadsområde; privat(KLP), kommun(KLK), landsting(KLL) och stat(KLS).

Mätmetod och omfattning

AKU Urvalsundersökning med drygt 20 000 personer i urvalet

RAMS Totalräknad registerbaserad undersökning utgående från kontrolluppgifter från Skatteverket för anställda och det standardiserade räkenskapsutdraget för företagare.

KS Privat sektor stratifieras efter storleksklass och branschtillhörighet, beroende på strukturen totalundersöks vissa strata medan ett urval dras från resterande strata. Offentlig sektor är totalundersökt.

KL Totalundersökning för offentlig sektor och för privat sektor görs en urvalsundersökning.

Periodicitet/mättidpunkt för undersökningarna:

AKU Baseras på referensvecka med kontinuerlig undersökning året om och med månatlig redovisning.

RAMS Baseras på befolkningen den 31 december och med referensperiod november månad och med årlig redovisning.

KS Baseras på angiven mätdag i mätmånaden, kontinuerlig undersökning året om och med kvartalsvis redovisning.

KL Alla sektorerna är månatliga och uppgifterna avser hela mätmånaden och med månatlig redovisning.

Befolkning

AKU Utgår från månadsaktuella uppgifter angående folkbokförd befolkning

RAMS Utgår från i Sverige folkbokförd befolkning per den 31 december.

KS Utgår från den vid mättidpunkten och vid företagen anställda personalen oavsett folkbokföringsland.

KL Utgår från den vid mättidpunkten och vid företagen anställda personalen oavsett folkbokföringsland.

I arbetskraften

Som tillhörande arbetskraften definieras den som antingen är sysselsatt eller arbetslös

Tillämpning

AKU Personer som antingen är sysselsatta eller och arbetslösa.

RAMS Kan inte redovisa vilka som ingår/inte ingår i arbetskraften.

KS Kan inte redovisa vilka som ingår/inte ingår i arbetskraften.

KL Kan inte redovisa vilka som ingår/inte ingår i arbetskraften.

Ej i arbetskraften

Som tillhörande ej i arbetskraften definieras de som varken är sysselsatta eller arbetslösa.

Tillämpning

AKU Personer som varken är sysselsatta eller och arbetslösa.

RAMS Kan inte redovisa vilka som ingår/inte ingår i arbetskraften.

KS Kan inte redovisa vilka som ingår/inte ingår i arbetskraften.

KL Kan inte redovisa vilka som ingår/inte ingår i arbetskraften.

Sysselsatt

Som sysselsatt definieras den som har arbete, antingen som anställd, företagare eller medhjälpande hushållsmedlem. Inkluderade i sysselsatta är även personer som är tillfälligt frånvarande.

Tillämpning

AKU Person som under referensveckan utförde minst en timmes arbete, eller som var tillfälligt frånvarande hela referensveckan. Frågorna lyder: Jobbade du någonting den veckan? Vi är intresserade av allt arbete, även om det bara var några få timmar? Om svaret är nej ställs följdfrågan: Hade du något arbete som du var frånvarande från?

RAMS Undersökningen kan inte redovisa sysselsatta enligt ovanstående definition eftersom obetalda ägare och obetalda medhjälpande hushållsmedlemmar inte kan identifieras från administrativa data.

KS Undersökningen publicerar inte statistik över antalet sysselsatta då företag med 0 anställda (enligt Företagsdatabasen) inte ingår i populationen och därmed inte heller den största delen av egna företagare.

KL För statliga sektorn avses personer som fått lön utbetald under mätmånaden oberoende av tjänstgöringens omfattning eller anställningstidens längd och där lönen inte består av enbart tillägg eller retroaktiv lön.

Undersysselsatt

Som undersysselsatt definieras person som är sysselsatt men som både vill och kan öka sin arbetstid.

Tillämpning

AKU person som var sysselsatt under referensveckan och som vill förändra, öka sin arbetstid och göra detta inom 14 dagar från mätperioden.

RAMS Kan inte redovisa undersysselsatta.

KS Kan inte redovisa undersysselsatta.

KL Kan inte redovisa undersysselsatta.

Arbetslös

Som arbetslös definieras person som ej är sysselsatt och som sökt arbete och kunnat arbeta.

Tillämpning

AKU person som inte var sysselsatt under referensveckan men som **sökt** arbete under de senaste fyra veckorna (referensveckan och tre veckor bakåt) och **kunde** arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut. Arbetslösa omfattar även personer som har fått ett arbete som börjar inom tre månader, förutsatt att de skulle ha kunnat arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut.

RAMS Kan inte redovisa arbetslösa.

KS Kan inte redovisa arbetslösa.

KL Kan inte redovisa arbetslösa.

Förvärvsarbetande

Som förvärvsarbetande definieras den som har arbete, antingen som anställd eller företagare. Inkluderade i förvärvsarbetande är även personer som är tillfälligt frånvarande.

Tillämpning

AKU Undersökningen publicerar inte begreppet men kan härleda det.

RAMS Som förvärvsarbetande räknas alla personer som bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka i november månad. Även personer som är tillfälligt frånvarande från arbetet under november månad räknas som förvärvsarbetande.

Normalt avgränsas förvärvsarbete efter arbetad tid i november. Från administrativa register får man i avsaknad av information om arbetstid istället utgå från inkomstuppgifter. I kontrolluppgiftsregistret finns uppgifter om lönebelopp för varje persons anställningsförhållanden under året, men också markeringar för de månader som de skattepliktiga utbetalningarna avser. För företagare används uppgifter från standardiserade räkenskapsutdraget, vilket baseras på årsuppgifter.

KS Undersökningen publicerar inte statistik över antalet förvärvsarbetande eftersom hela populationen inte täcks in vid urvalstillfället.

KL Kan inte redovisa förvärvsarbetande.

Medhjälpande hushållsmedlem

Som medhjälpande hushållsmedlem definieras person som bor tillsammans med ägaren av ett företag och som utan kontant lön arbetar i företaget.

Tillämpning

AKU Person som oavlönat arbetar i någon hushållsmedlems företag. Efter frågorna som avgör om den tillfrågade är sysselsatt ställs frågorna: Arbetade du oavlönat i något företag eller jordbruk? Om svaret är nej ställs följdfrågan: Var du frånvarande från något sådant jobb? Om någon av dessa frågor besvaras med ja ställs frågan: Drivs det företaget/jordbruket av någon i ditt hushåll? Om personen svarar ja på denna sista fråga klassificeras han/hon som medhjälpande familjemedlem.

RAMS Kan inte redovisa medhjälpande familjemedlem.

KS Undersökningen publicerar inte denna variabel. KS tar in uppgift om medhjälpande hushållsmedlem endast för enskilda firmor och handels- och kommanditbolag. Dessa rapporteras tillsammans med antalet företagare endast för att säkerställa att uppgiftslämnaren rapporterar korrekt uppgift om antalet anställda.

KL Kan inte redovisa medhjälpande familjemedlem.

Anställd

Som anställd definieras en person som arbetar för en arbetsgivare och som också har ett anställningsavtal och får kompensation såsom lön, ersättning eller arvode.

Tillämpning

AKU En av de frågor som rör urvalspersonens huvudsyssla lyder: Är du anställd, egen företagare, eller oavlönad familjemedlem.

RAMS I undersökningen ingår ersättningar för arbete som registreras av arbetsgivaren på kontrolluppgift. Det innebär att i RAMS räknas en person som anställd om personen erhållit lön eller arvode över en viss nivå.

KS Som anställd definieras den personal som är anställd på redovisningsdagen. All personal, även rörlig personal, skall inkluderas samt även frånvarande personal. Tjänstledig personal skall redovisas som anställda med undantag för tjänstledighet som avser annat arbete.

KLP Som anställd definieras personal med marknadsmässig lönesättning i åldern 18 - 64 år. Personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, ombordställda i utrikes sjöfart samt betinganställda ingår inte. Tjänstlediga ingår i undersökningen.

KLK och **KLL** Som anställd räknas samtliga personer som följer kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser (AB), Beredskapsavtalet (BEA) samt lärare. Tjänstlediga ingår i anställda, medan tjänster som är vilande anställningar inte ingår.

Företagare

Som företagare definieras en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet (egna företagare inklusive handels- och kommanditsbolagsägare) eller en fåmansaktiebolagsdelägare som har sin huvudsysselsättning i det egna företaget.

Tillämpning

AKU En av de frågor som rör urvalspersonens huvudsyssla lyder: Är du anställd, egen företagare, eller oavlönad familjemedlem.

RAMS Till och med RAMS 2003 kan personer klassificeras som företagare om de deklarerar för aktiv näringsverksamhet och uppvisar ett överskott i förvärvskällan. Datakällan var inkomstdeklarationen för personlig företagare. Aktiv verksamhet innebär att man bedöms ha arbetat minst 500 timmar i förvärvskällan under året.

Från och med RAMS 2004 hämtas uppgifter om företagare från de standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) som företagare lämnar som bilaga till deklarationen till Skatteverket. Detta medför att även företagare som uppvisar underskott i förvärvskälla kan räknas som företagare i RAMS. Dessutom görs en ny beräkning för att uppskatta företagarinkomsten.

KS Undersökningen publicerar inte statistik över företagare men samlar in uppgifter om vissa företagare. Från enskilda firmor och handelsbolag, som har minst en anställd enligt Företagsdatabasen (FDB), tas uppgift in om egna företagare i undersökningen. Detta för att säkerställa att korrekta uppgifter om anställda rapporteras. Uppgiften om företagare redovisas dock inte då bolag med noll anställda enligt FDB saknas i undersökningen. I de aktiebolag som har anställda enligt FDB klassas företagaren som anställd av aktiebolaget.

KL Kan inte redovisa företagare.

In English

Summary

This report introduces guidelines for certain variables in the labour market area. The report also gives background to help readers to understand why the statistics may show different results although the same definition is used. The variables described in this report are; in the labour force, not in the labour force, employed, unemployed, underemployed, gainfully employed, unpaid family worker, employee and business owner (self-employed).

ISSN 1654-465X (online)
ISSN 1103-7458 (print)

ISBN 978-91-618-1381-0 (print)

Statistikpublikationer kan beställas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO, e-post: publ@scb.se, telefon: 019-17 68 00, fax: 019-17 64 44. De kan också köpas genom bokhandeln eller direkt hos SCB, Karlavägen 100 i Stockholm. Aktuell publicering redovisas på vår webbplats (www.scb.se). Ytterligare hjälp ges av Information och bibliotek, e-post: information@scb.se, telefon: 08-506 948 01, fax: 08-506 948 99.

Statistical publications can be ordered from Statistics Sweden, Publication Services, SE-701 89 ÖREBRO, Sweden (phone: +46 19 17 68 00, fax: +46 19 17 64 44, e-mail: publ@scb.se). If you do not find the data you need in the publications, please contact Statistics Sweden, Information and Library, Box 24300, SE-104 51 STOCKHOLM, Sweden (e-mail: information@scb.se, phone: +46 8 506 948 01, fax: +46 8 506 948 99).